

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 17196
Tarih : 03.03.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 03/03/2022 12:07
Sayı: E-120.10-
0976658

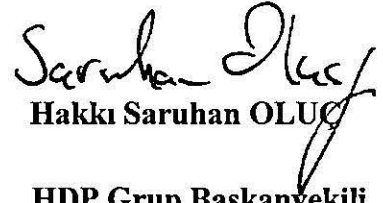
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Rusya ile NATO'yu karşı karşıya getiren ve küresel etkileri olacağı daha ilk günlerde belli olan Ukrayna Savaşının Türkiye ekonomisine etkilerinin araştırılması ve olası etkilerine karşı önlemler alınması amacıyla Anayasanın 98'inci, TBMM İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılması için gereğini arz ederim.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Grup Başkanvekili

Siirt Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUC

HDP Grup Başkanvekili

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Rusya'nın NATO'nun genişlemesi başta olmak üzere çeşitli gerekçelerle Ukrayna'ya yönelik başlattığı askeri operasyonlar, NATO ve Rusya'yı karşı karşıya getirecek şekilde devam etmektedir. Ukrayna savaşının küresel açıdan siyasal, ekonomik ve sosyal etkilerinin olacağı aşikardır. Türkiye bir yandan NATO üyesi, diğer yandan ise özellikle son yıllarda Rusya ile çok fazla askeri, siyasi ve ekonomik ilişkiler geliştiren bir ülke konumundadır. Bu konum ile Türkiye ekonomisinin uzun süredir krizde olması ve kırılganlık düzeyi birlikte düşünüldüğünde Ukrayna savaşının Türkiye toplumuna kısa, orta ve uzun vadede ciddi ekonomik maliyetler yükleyeceği görülmektedir. NATO ve Rusya arasında Ukrayna savaşı üzerinden artan gerilim Türkiye ekonomisini turizm, enerji, gıda, döviz kurları gibi çok sayıda kategoride negatif etkilemektedir. Savaşın uzaması ve yayılması ise Türkiye ekonomisi için kâbus senaryosunun gerçekleşmesi anlamına gelecektir.

Ukrayna savaşı, "Yeni Ekonomik Model" denen ve Nisan-Mayıs ayları ile birlikte 30-50 milyar dolarlık döviz getirisine güvenen modelin büyük hasar almasına neden olacaktır.

Çünkü Türkiye'ye en fazla turist gelen ülkelerden biri Rusya'dır. Rusya'nın fiili olarak savaşta olması turistlerin Türkiye'ye gelişini en aza indirme ihtimalini doğurmaktadır. Öte yandan Avrupa ülkelerinin savaşa dolayı dahiliyeti de bu kıtadan gelme ihtimali olan turistleri doğrudan etkileyerek söz konusu planın suya düşmesi fikrini güçlendirmektedir. Öte yandan kur korumalı mevduat geri ödemeleri kapıya dayanmışken, Ukrayna savaşından kaynaklı artan jeopolitik riskler, TL'nin kırılganlığını bir kez daha göstermiş ve döviz TL karşısında artmıştır.

Türkiye enerjide dışarıya bağımlıdır. Yıllardır enerjide bağımlılığı azaltacak politikalar üretemeyen iktidar sebebiyle, bugün Ukrayna savaşı Türkiye açısından büyük bir enerji krizine neden olma potansiyeline sahiptir. Çünkü Türkiye doğalgazının yüzde 30'dan fazlasını Rusya'dan tedarik etmektedir. Doğalgaz ve akaryakıt tedariki ile fiyat artışlarındaki olumsuz gelişmeler Türkiye'de enerji maliyetlerini çok fazla arttıracaktır. Nitekim 25 Şubat 2022 tarihinde, Ukrayna savaşı henüz patlak vermişken benzine ve motorine 1,51 ile 1,61 TL zam yapılması bir ilk gösterge olarak önümüzde durmaktadır.

Artan enerji maliyetleri hemen her hane ve sektörü doğrudan etkilemektedir. Enerji maliyetlerinin yanı sıra Rusya'ya temel gıdada olan bağımlılık da riskleri arttırmaktadır. Özellikle tarım ürünleri alanında Türkiye-Rusya ticareti dikkat çekici boyuttadır. Rusya'nın en büyük tarım ürünleri ithalatçısı olan Türkiye'nin Rusya'dan 2021'de yaptığı toplam tarım ürünleri ithalatı 4,3 milyar dolara ulaşmıştır. 2021'de 1,8 milyar dolar tutarında, 6,7 milyon ton buğday ithal edilmiştir. Ticaret Bakanlığı'na göre buğday ithalatının yüzde 64,6'sı Rusya'dan edinilmiştir. Rusya'dan Ayçiçek yağı ithalatında da Türkiye ilk sıradadır. 2021'de Rusya'dan ayçiçek yağı ithalatı yüzde 42 oranında artmıştır. Bakanlığın haziran raporunda ayçiçeği ithalatının yüzde 65,5'inin Rusya'dan sağlandığı bildirilmektedir. Rusya'dan arpa ithalatında da Türkiye lider durumdadır. Turizm, enerji ve gıdanın başını çektiği riskler, aynı zamanda savunma sanayi ve inşaat sektörü üzerinden de artmaktadır. Türkiye Mütteahhitler Birliği'nin ocak raporuna göre 2021'de en fazla proje üstlenilen ülkelerin başında 11,2 milyar dolar değerinde proje ile Rusya gelmektedir. Bu rakam 2021'de 29,3 milyar dolara çıkan toplam iş hacminin yüzde 38'ini ifade etmektedir.

Tüm bunlardan hareketle, Ukrayna savaşının Türkiye toplumuna yüksek maliyetler getireceği ifade edilebilir. TBMM'nin görevi bu maliyetleri öngörerek toplumdan taraf önlemleri ivedilikle devreye koymaktır. Bu kapsamda Ukrayna Savaşının Türkiye ekonomisine etkilerinin araştırılması ve olası etkilerine karşı önlemler alınması amacıyla bir meclis araştırması açılmasını talep ediyoruz.